

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องสภาพ ปัญหาและความต้องการการนิเทศของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศกิจกรรมพลศึกษา ซึ่งได้นำมาเรียบเรียงไว้ดังหัวข้อต่อไปนี้

ก. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. การนิเทศการศึกษา

- 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
- 1.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
- 1.3 ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา
- 1.4 หลักการนิเทศการศึกษา
- 1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

2. การศึกษาความต้องการ

- 2.1 ความหมายของความต้องการ
- 2.2 ประเภทของความต้องการ
- 2.3 วิธีศึกษาความต้องการ
- 2.4 การประเมินความต้องการ

ข. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. การนิเทศการศึกษา

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา (Educational supervision) มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

นิพนธ์ ไทษวานิช (2529) ได้ให้ความหมายว่า "การนิเทศการศึกษา เป็นความพยายามของบุคลากรทางการศึกษาที่จัดกิจกรรม และให้บริการกับผู้บริหารและครูในทางตรงและทางอ้อม ที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนของครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน"

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530) ให้ความหมายว่า "การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล และปัญญา ในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะปฏิบัติได้อย่างถูกต้องก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุด"

สังัด อุตราพันธ์ (2530) กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการเรียนของนักเรียน"

อุทิศ ชรรมเดโช (2531) กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามทุกวิถีทางของผู้บริหารการศึกษาหรือศึกษานิเทศก์ในการอบรมแนะนำให้แก่ครู หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้พัฒนาตนเองให้เจริญงอกงามในอาชีพทางการศึกษา เพื่อให้ช่วยพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครู ช่วยเลือกและผสมปรับปรุงวิธีสอน ช่วยเลือกและปรับปรุงการประเมินผลการเรียนการสอน"

กรมสามัญศึกษา (2532) ได้ให้ความหมายว่า "การนิเทศการศึกษา หมายถึง การ

จัดการให้เกิดความร่วมมือหรือประสานงานกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษา ในอันที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะส่งผลไปถึงคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย

วินัย เกษมเสรษฐ์ (อ้างถึงใน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2532) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ 3 ประการ คือ

1. การบริการสภาพผู้นำซึ่งช่วยโรงเรียนปฏิบัติงานดีขึ้น
2. บริการเทคนิคที่เชี่ยวชาญ ซึ่งจัดไว้เพื่อศึกษาและปรับปรุงสภาวะต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนและความงอกงามของนักเรียน
3. โครงการที่ได้วางแผนไว้เพื่อปรับปรุงการสอน

กิติมา ปรีดีฉัตร (2532) กล่าวว่า "การนิเทศศึกษาน่าจะหมายถึง กระบวนการ ชี้แนะ แนะนำและให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้"

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2534) ได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามในทุกวิถีทางของผู้เชี่ยวชาญที่จะช่วยพัฒนาผู้ที่ทำหน้าที่ให้การนิเทศการศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำเนินไปอย่างเหมาะสมที่กำหนดเกิดขึ้นกับผู้เรียน

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2536) เห็นว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานและความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อประสิทธิภาพอันสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

นักการศึกษาต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

สเปียร์ส (Spears, 1967 อ้างถึงใน เสาวชัย พินิจโสภา, 2535) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และการกระตุ้นความเจริญก้าวหน้าของครูโดยมุ่งหวังช่วยเหลือครูเพื่อให้ได้ช่วยตนเอง

คาร์เตอร์ (Carter, 1973 อ้างถึงใน สมทิศ บุตรา, 2533) กล่าวว่า การนิเทศ

การศึกษา คือ ความพยายามทุกอย่างของผู้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในการให้คำแนะนำแก่ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้รู้จักปรับปรุงการเรียนการสอน ช่วยให้เกิดพัฒนาในอาชีพครู พัฒนาตัวครู ช่วยเหลือและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา เนื้อหาวิชาวิธีสอนตลอดจนการประเมินผลการสอน

กลิกแมน (Glickman, 1981) ให้ความคิดเกี่ยวกับการนิเทศว่า เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับงาน และหน้าที่ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสอนในเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกและการเตรียมและพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน

ไวส์ และ โลเวลล์ (Wiles and Lovell, 1988) กล่าวถึงการนิเทศการศึกษา คือ ระบบพฤติกรรมขององค์การ ซึ่งเป็นการทำงานที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการสอนของครูในระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนแก่นักเรียนให้ดีขึ้น

แฮร์ริส (Harris, 1985) ได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาว่าหมายถึง สิ่งที่เป็นกลางในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะคงไว้ เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง การดำเนินการเรียนการสอนในโรงเรียนมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการสอน เป็นสำคัญ

จากคำจำกัดความของการนิเทศศึกษาดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการศึกษา เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางการศึกษา

1.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

ได้มีผู้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศศึกษาไว้ดังนี้

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการนิเทศ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. เพื่อแก้ปัญหา ให้ความช่วยเหลือ และให้คำปรึกษากับผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3. เพื่อพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยี รูปแบบการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

4. เพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน และสามารถแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานดังกล่าวได้ รวมทั้งให้มีขวัญและกำลังใจในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

5. เพื่อให้คำปรึกษาและประสานงานทางวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หรือสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนองค์การระหว่างประเทศ

6. เพื่อประสานงาน และให้ความร่วมมือกับสำนักงานศึกษาธิการเขต สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ดำเนินโครงการและงานพัฒนาต่าง ๆ ที่กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายไปยังเขตการศึกษา จังหวัด อำเภอหรือกิ่งอำเภอ

ศจัด อุตสาหกรรม (2530) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาคน
2. เพื่อพัฒนางาน
3. เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์
4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

ซารี นีศรี (2527) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือครูให้สอนดีขึ้น ช่วยเด็กให้เรียนดีขึ้น และปรับปรุงให้ดีขึ้น

หนังสือ หันนาคินท์ (2531) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาที่สำคัญอยู่ที่ การปรับปรุงส่งเสริมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การนิเทศการศึกษามีใช้การบังคับหรือคอยจับผิด แต่เป็นการช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกัน ดังนั้น การนิเทศการศึกษาจึงต้องตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความเป็นมนุษย์

หนังสือ บุญจิตราคุลย์ (2534) เห็นว่าการนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมาย ในการช่วยเหลือ และปรับปรุงครูเป็นประการสำคัญ กล่าวเป็นอักษรย่อได้ดังนี้คือ OSMHAE

- O - Objective การช่วยเหลือครูในการเลือก และปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการสอน
- S - Subjective matters การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือก และปรับปรุงเนื้อหาการสอน
- M - Methods การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือก และปรับปรุงวิธีการสอน
- M - Materials การช่วยเหลือครูให้รู้จักเลือก และปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์การสอน
- A - Activities การช่วยเหลือครูให้รู้จักปรับปรุงการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรในการสอน
- E - Evaluation การช่วยเหลือครูให้รู้จักปรับปรุงวิธีการประเมินผลการเรียนการสอน

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2536) กล่าวว่าไว้ว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาคนพัฒนาครู ช่วยเหลือครูให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนางานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การศึกษา ช่วยประสานงาน และความร่วมมือให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นยังจะสร้างความมั่นคงในอาชีพครู สร้างสรรค์กำลังใจให้แก่ครู เพื่อจะได้ร่วมมือกันพัฒนานักเรียนให้เกิดพัฒนาการตามความมุ่งหมายของการศึกษา

จากจุดมุ่งหมายของนักการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

เพื่อช่วยให้ครูสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ช่วยให้ครูเป็นที่มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การทำงาน เป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.3 ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษามีความสำคัญ และจำเป็นต่อกระบวนการเรียนการสอนเป็นอย่างมากจากเหตุผลของนักศึกษาหลายท่าน ดังนี้

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2536) กล่าวถึง ความจำเป็นที่จะต้องมี การนิเทศการศึกษา ด้วยเหตุผลต่อไปนี้ คือ

1. กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคม (Social change) ผู้นิเทศ หรือศึกษานิเทศก์ ต้องทำตัวเป็นการเปลี่ยนแปลง (Change agent) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา โดยทำการร่วมกับครูอาจารย์ คณะครู และคณะบุคคล

2. การผลิตครู สถาบันผลิตครูบางแห่งไม่สามารถผลิตครูที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เมื่อครูอาจารย์ไปทำงานในโรงเรียนแล้วต้องมีการฝึกอบรมครูประจำการ (Inservice training) อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ครูเป็นผู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

3. มาตรฐานการศึกษา (Standardization) ในการรักษามาตรฐานของการศึกษานั้น จะต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ โดยเลือกมาจากผู้ที่มีความรู้มาทำงานและช่วยนิเทศความรู้ใหม่ให้แก่ครูประจำการ

ธีรวรรณ นิช่างทอง (2529) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษาเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเหลือครู ในการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อให้วิชาชีพมีความเจริญก้าวหน้า และเจริญงอกงามยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ วิจิตร วรุดบางกูร และ คณะ (2524) กล่าวว่า ความจำเป็นที่จะต้องมี การนิเทศการศึกษาในระบบการศึกษา เนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

1. สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการเรียนการสอนก็เกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. การแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้นจำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ จึงทำให้แก้ปัญหาได้สำเร็จ
คล่อง

4. การศึกษาของประเทศไทย ไม่อาจจะรักษามาตรฐานไว้ได้ จะต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2525) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศดังนี้

1. การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยาก จำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศเพื่อให้การให้บริการแก่ครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน

2. การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญของงานของครู แม้ว่าจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม ครูจะต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณ์จริง

3. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน

4. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นสำหรับการพัฒนาการศึกษาเพื่อช่วยเหลือครูให้มีความสามารถในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ครูผู้สอนก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษา และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ ความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษาระดับประถมศึกษา

1.4 หลักการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพดังนั้นผู้นิเทศต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะดำเนินการนิเทศให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ จึงจำเป็นต้องมีหลักในการปฏิบัติงานซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษา

บรรรเทศา กิตติศักดิ์ (2528) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาต้องใช้หลักการประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับครู หลักการประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกระบวนการทางสังคมกล่าวคือ การให้ทุกคนได้ทำงานร่วมกันและยอมรับความเป็นผู้นำจากคนใดคนหนึ่ง หลักการประชาธิปไตยที่นำมาใช้ในการนิเทศการศึกษาได้แก่

1. การเคารพในคุณค่าและบุคลิกภาพของผู้ร่วมงานแต่ละคน
2. ใช้วิถีการร่วมมือกันแก้ปัญหาเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้ทำงานร่วมกัน
3. ใช้สติปัญญาและเหตุผลในการทำงานและการแก้ปัญหา
4. ให้ทุกคนมีความเชื่อว่า บุคคลแต่ละคนจะปรับปรุงสภาพการทำงานให้ดีขึ้นได้ หากเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดและความสามารถของตน

2. การนิเทศการศึกษาใช้หลักการสร้างสรรค์ การสร้างสรรค์เป็นการพยายามที่จะทำอะไรใหม่หรือดีกว่าที่เคยทำมา และเป็นกระบวนการทำงานที่มีผลมาจากการทำงานร่วมกันของคณะครูหรือครูกับนักเรียนในโรงเรียน

3. การนิเทศการศึกษาจะต้องส่งเสริมความถนัดของครู ครูแต่ละคนมีความถนัดต่างกัน การนิเทศการศึกษาจะต้องช่วยให้นักครูแต่ละคนมีประสิทธิภาพในการสอนตามความถนัดของตน และพัฒนาครูให้เกิดความเจริญงอกงาม

4. การนิเทศการศึกษาจะต้องเริ่มต้นจากพื้นฐานที่มีอยู่ ดังนั้นจำเป็นต้องมีการสำรวจพื้นฐานของโรงเรียน เช่น อุปกรณ์การสอน โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนพื้นฐานความรู้ของครูวิถีการทำงานของครู การบริหารงานโรงเรียน การสำรวจเหล่านี้จะทำให้ทราบปัญหาของโรงเรียน การนิเทศจึงควรเริ่มจากสภาพและปัญหาของโรงเรียนที่ได้จากการสำรวจเป็นพื้นฐานของการนิเทศการให้ความช่วยเหลือและการแนะนำ

5. การนิเทศการศึกษาต้องมีความเป็นกันเอง การนิเทศการศึกษาจะได้ผลขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้นิเทศ คือ ต้องเป็นผู้มีความเป็นกันเอง เป็นคนเปิดเผย มีความเห็นอกเห็นใจปัญหาของครู พยายามสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีกับครูในฐานะเพื่อนร่วมอาชีพเดียวกัน และกับผู้อื่น เพื่อให้การนิเทศการศึกษาค่าเน้นไปด้วสดี

6. การนิเทศการศึกษาต้องตั้งวัตถุประสงค์ของการนิเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา งานนิเทศการศึกษามหาสมาคมประสานสัมพันธ์โครงการการศึกษาต่าง ๆ และขยายแผนงานเพื่อช่วยให้นักปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยให้นักมีความเจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ เมื่อปฏิบัติงานไปแล้วสามารถประเมินผลและวัดผลงานนิเทศได้ด้วย

วิธีต่าง ๆ เช่น การประเมินผลตนเอง การประชุมอภิปราย การวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เป็นต้น

7. การนิเทศการศึกษาตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผล ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องช่วยเหลือคณะครู เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและประสานสัมพันธ์โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนหรือของกรมกองที่เกี่ยวข้อง จึงมีบทบาทและหน้าที่เป็นผู้ให้ความรู้ ผู้ประสานงาน ผู้นำ ผู้ช่วยเหลือ ผู้วางแผนผู้พัฒนาหลักสูตร จึงต้องปฏิบัติงานให้เต็มภาคภูมิไม่ควรนำเรื่องส่วนตัวของตนเองหรือของครูมาปะปนกับงานในหน้าที่อื่นจะทำให้เกิดผลเสียต่องานที่รับผิดชอบ จะต้องตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผลมากกว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

8. การนิเทศการศึกษาต้องมีการติดตามผลและรวบรวมผลของการนิเทศ เมื่อทำการนิเทศสิ่งใดไปแล้ว จำเป็นต้องมีการติดตามผล และรวบรวมผลของการนิเทศ เพื่อนำมาประเมินผล นำปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ มาประชุมอภิปรายเพื่อแก้ปัญหาและแก้ข้อบกพร่องจะเป็นการช่วยเหลือครูให้ปฏิบัติงานได้ดี และเป็นการประเมินผลโครงการนิเทศการศึกษาด้วย

9. การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่อง งานนิเทศจะต้องใช้เวลาพอสมควรและทำงานให้ต่อเนื่องกันไปจึงจะได้ผล และงานนิเทศจะหวังผลทันทีที่คิดไม่ได้ต้องทำงานค่อยเป็นค่อยไปทีละขั้นทีละตอน จึงจะมีมั่นคงและเกิดประสิทธิภาพ

10. การนิเทศการศึกษาต้องคำนึงถึงสวัสดิการและขวัญของครู ตลอดจนความสัมพันธ์ของหมู่คณะ ในการนิเทศการศึกษาจะต้องจัดสภาพการทำงานที่ดีให้แก่ครู ให้ความเกื้อหนุนอย่างมีหลักการ

วราศักดิ์ เพียรชอบ (2521) ได้สรุปหลักการนิเทศไว้ว่า

1. การนิเทศศึกษานั้นควรเน้นการช่วยเหลือครูให้สามารถช่วยเหลือตนเอง ปรับปรุงตนเอง และปรับปรุงการสอนของตนเองให้ดีขึ้น

2. การนิเทศศึกษาเป็นการช่วยเหลือครูให้มองปัญหา รู้จักคิดแยกแยะ วิเคราะห์ปัญหา

3. การนิเทศศึกษาเป็นการช่วยเหลือครูให้รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างฉลาด

4. การนิเทศศึกษาเป็นการช่วยเหลือให้ครูได้ทราบความถนัด ความสามารถของตนเองรวมทั้งความต้องการของตนเอง

5. การนิเทศการศึกษา คือ การช่วยเหลือครูมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถคิดค้นหาวิธีการสอนใหม่ ๆ ปรับปรุงการสอนและการทำงานของตนเองให้ดีขึ้น

6. การนิเทศการศึกษาจะช่วยเหลือให้ครูมีความเชื่อมั่น เกิดความรู้สึกมีมั่นคงปลอดภัยใน

ความสามารถในการแก้ไขปัญหาคด้วยตนเอง

7. การนิเทศการศึกษานั้นต้องเป็นการทำที่สม่ำเสมอ
8. การนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานร่วมกันของบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งอาจจะเป็นครูใหญ่กับศึกษานิเทศก์และครู หรือหัวหน้าสายวิชากับครูหรืออาจจะเป็นทุกฝ่าย คือ อาจารย์ใหญ่ หัวหน้าสาย ศึกษานิเทศก์และครูร่วมกัน
9. การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยให้ครูได้ค้นเคยกับแหล่งวิชาการต่าง ๆ เพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นหรือจะใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา
10. การนิเทศการศึกษาช่วยให้ครูได้เข้าใจถึงหลักปรัชญาการศึกษา
11. การนิเทศการศึกษาต้องมีการประเมินผลเป็นประจำ
12. การนิเทศการศึกษาหากจะได้ผลดีต้องมีการติดตามผลด้วย
13. การนิเทศการศึกษานั้น ผู้นิเทศจะต้องเคารพครู ยอมรับในความสามารถส่วนบุคคลของครูและต้องยอมรับนับถือความคิดเห็นของครูด้วย
14. การนิเทศการศึกษาทุกครั้ง ต้องถือมนุษยสัมพันธ์เป็นหลัก
15. การนิเทศจะต้องมีความยืดหยุ่นตามสภาพการณ์ด้วย

จะเห็นได้ว่าหลักสำคัญของการนิเทศการศึกษา ที่จะเกิดผลดีได้นั้นจะต้องดำเนินงานไปตามขั้นตอน เริ่มด้วยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานอย่างรอบคอบ เพื่อนำมาดำเนินการวางแผนในการปฏิบัติงาน ความต้องการทางด้านการนิเทศของครูเป็นข้อมูลพื้นฐานประการหนึ่ง ซึ่งผู้ทำหน้าที่ในการนิเทศหรือศึกษานิเทศก์จำเป็นต้องทราบ เพราะการนิเทศที่ตรงกับความต้องการสามารถช่วยให้ครูปรับปรุงแก้ไข และส่งเสริมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น

1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

จุดมุ่งหมายสำคัญของการนิเทศการศึกษา คือ ช่วยพัฒนาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้นิเทศควรจะให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของครูผู้สอน ซึ่งมีผู้กล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศดังนี้

แฮร์ริส (Harris อ้างถึงใน วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 2536) ได้เสนอกิจกรรมการ

นิเทศาวิธีดังนี้

1. การบรรยาย (Lecturing) เหมาะสมสำหรับกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ สามารถจัดให้กับกลุ่มสมาชิกทุกขนาด กิจกรรมบรรยายไม่เหมาะที่จะให้ในการเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรม และค่านิยม
2. การบรรยายโดยใช้สื่อประกอบ (Visualized lecturing) ในการบรรยาย อาจจะใช้สไลด์ ภาพ หรือสิ่งอื่น ๆ ประกอบ ทำให้ผู้ฟังเกิดประสบการณ์มากกว่าการบรรยายธรรมดา กิจกรรมนี้เหมาะสมสำหรับการถ่ายทอดความรู้
3. การประชุมกลุ่ม (Panel) สามารถจัดได้หลายลักษณะ เช่น การประชุมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ การประชุมอภิปราย การประชุมเชิงวิชาการ
4. การดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ (Viewing film or television) กิจกรรมนี้คล้ายคลึงกับการบรรยายโดยใช้สื่อประกอบ
5. การฟังเทป วิทยุ หรือเครื่องบันทึกเสียง (Listening to tape radio, or recordings) กิจกรรมนี้เป็นการใช้เครื่องบันทึกเสียงช่วยในการเสนอความคิดเห็น แนวคิดต่าง ๆ แก่บุคคลคนเดียวหรือหลายคน เพื่อสร้างความเข้าใจและพัฒนาทักษะต่าง ๆ
6. การจัดนิทรรศการ อุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ (Exhibiting materials and equipment) กิจกรรมนี้ช่วยในการพัฒนาบุคลากรภายในหน่วยงาน และการปรับปรุงงานด้านอุปกรณ์การจัดนิทรรศการ การจัดนิทรรศการจะบังเกิดผลดีมากขึ้น ถ้ามีกิจกรรมอื่น ๆ เสริมด้วย
7. การสังเกตการสอนในห้องเรียน (Observing in classroom) เป็นกิจกรรมการสังเกตการสอนเพื่อวิเคราะห์การสอนของครู การสังเกตชั้นเรียนจะทำให้ศึกษานิเทศก์ได้ทราบปัญหาของครู และสิ่งที่เกิดขึ้นทำให้สามารถตัดสินใจในการจัดการอบรมและปรับปรุงหลักสูตรได้
8. การสาธิต (Demonstrating) เป็นกิจกรรมที่จัดเตรียมเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามลำดับ แล้วสาธิตแก่ผู้ชม การสาธิตได้เตรียมสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้สมจริงที่สุด การสาธิตจะได้ผลดี ถ้าหากผู้ชมได้มีการสังเกตอย่างเป็นระบบ และมีกิจกรรมหลังการสาธิต เช่น การอภิปราย การฉายวิดีโอเทปที่บันทึกไว้
9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interviewing) กิจกรรมนี้ไม่เหมาะสมในการใช้เป็นการเปลี่ยนทัศนคติ แต่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนตัวของผู้รับการสัมภาษณ์
10. การสัมภาษณ์เฉพาะจุด (Focused interviewing) เป็นกิจกรรมกึ่งมี

โครงสร้าง กิจกรรมนี้ตรงกับสถานการณ์การนิเทศการศึกษา คือ การสังเกตการสอนของครู เพราะถ้ามีวิธีการสังเกตการสอนอย่างมีระบบ ศึกษานิเทศก์จะสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ภายในห้องเรียน พัฒนาคู่มือในการสัมภาษณ์ และมุ่งให้ครูได้คิดถึงประสบการณ์การสอนของตนเองซึ่งจะมีคุณค่าสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมที่เด่นชัดในชั้นเรียนของครู

11. การสัมภาษณ์ทางอ้อม (Nondirective interviewing) จุดมุ่งหมายของกิจกรรมนี้คือ การรับฟังครูที่มีปัญหา อภิปรายสิ่งต่าง ๆ ในทัศนะของเขาเอง รวมทั้งแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกต่อสิ่งนั้น

12. การอภิปราย (Discussing) เป็นกิจกรรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ให้ผลทางด้านประสบการณ์แก่ผู้เข้าร่วม อภิปรายในระดับกลางเนื่องจากผู้ร่วมกิจกรรมได้มีการปฏิสัมพันธ์กันทั้งด้านการพูด และลักษณะท่าทาง

13. การอ่าน (Reading) การอ่านในเชิงของกิจกรรมการนิเทศที่อ้อมรับกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เพื่อจะนำกิจกรรมการอ่านเข้ามาเป็นกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียน

14. การวิเคราะห์และการคาดคะเน (Analyzing and calculation) ในปัจจุบันกิจกรรมนี้มีความสำคัญสำหรับศึกษานิเทศก์มากกว่าแต่ก่อน เนื่องจากความต้องการการวัดผลที่เป็นระบบเกี่ยวกับโครงการพิเศษต่าง ๆ และความต้องการคำอธิบายในด้านการศึกษา

15. การระดมสมอง (Brainstorming) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้เกิดแนวคิดทางเลือก และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับหัวข้อหรือสิ่งที่กำหนดให้ได้จำนวนมากที่สุดในช่วงเวลาที่สั้นที่สุด สมาชิกจะมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นต่อหัวข้อที่กำหนดโดยไม่สามารถวิพากษ์วิจารณ์หรือวิเคราะห์

16. การบันทึกวีดิโอเทปและการถ่ายภาพ (Vidiotaping and photograpting) เป็นกิจกรรมที่ให้ผลดีในการนิเทศการศึกษา เพราะสามารถบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ไว้ และสามารถฉายซ้ำ ลบ และนำมาใช้ใหม่ซึ่งให้ประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การวัดผล การพัฒนาบุคลากร และการประชาสัมพันธ์

17. การใช้เครื่องมือทดสอบ (Instrumenting and testing) กิจกรรมนี้ต้องอาศัยเครื่องมือ เช่น ข้อทดสอบ ข้อสอบถามที่มีการโต้ตอบ อัตราส่วนประมาณค่าและวิธีการอื่น ๆ ที่จะได้มาซึ่งข้อมูล

18. การประชุม 6-6 (Buzz session) กิจกรรมนี้ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มย่อยที่เข้ากลุ่มเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่กำหนดให้ลักษณะของการอภิปรายอยู่ในลักษณะของการพูดพึมพำ

ในเวลาที่กำหนด เป็นการแสดงความคิดเห็นที่ถือเอาหัวข้อที่กำหนดให้เป็นหลัก

19. กิจการศึกษา (Field trips) การศึกษากิจการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ครูเห็นการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอื่น ๆ การศึกษากิจการศึกษามักจะไม่มี การเชื่อมชั้นหรือสังเกตการสอนเป็นเพียงแต่ การดูบรรยากาศโดยทั่วไป คุณค่าของการศึกษาค้นคว้ามี 2 อย่าง คือ แนวทางในการหางานใหม่ สำหรับครู เมื่อเห็นว่าคนไม่มีความสามารถในการสอนและการคัดเลือกคนที่มีความสามารถและ เคนมากมาทำหน้าที่สอนหรือผู้บริหาร

20. การเชื่อมชั้น (Intervisiting) ส่วนมากเป็นกิจกรรมเดี่ยวคือ ครูคนหนึ่ง ไปเชื่อมชั้นครูอีกคนหนึ่ง ก่อนการเชื่อมชั้นควรมีการคัดเลือกบุคคลที่มีลักษณะในการสอนเป็น อย่างดี เป็นผู้สอน รวมทั้งตั้งจุดมุ่งหมายในการเชื่อมชั้นเรียนให้ชัดเจนว่า ผู้เชื่อมชั้นต้องการอะไร

21. การแสดงบทบาทสมมติ (Roleplaying) การแสดงบทบาทสมมติ ทำให้บุคคล สามารถเชื่อมโยงคำพูดและการแสดง กิจกรรมนี้ใช้ได้กับทุกระดับชั้น เมื่อจบการแสดงแล้ว ควร มีการวิเคราะห์ วิเคราะห์บทบาทเหล่านั้น กิจกรรมนี้จะช่วยพัฒนาทักษะ และการห่องรู้สถานการณ์ที่ ข้างหน้าในงานวิชาชีพที่เกี่ยวกับกับสัมพันธ์ของบุคคล

22. การเขียน (Writing) กิจกรรมนี้ประกอบด้วยสาส์นการนิเทศการศึกษา คู่มือ หลักสูตร ราชวิชาที่เรียน จุดสำคัญของกิจกรรมนี้คือการสื่อสารกับโรงเรียน การเขียนนั้นผู้เขียน จะต้องมีความสามารถที่จะสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนให้ผู้อื่นได้ทราบ

23. การฝึกปฏิบัติจริง (Guided practice) เป็นกิจกรรมเดี่ยวหรือกิจกรรมกลุ่ม ย่อยที่เน้นการกระทำมากกว่าการพูด การฝึกปฏิบัติจริงนี้ ฝึกจากกิจกรรมที่กำหนดขึ้นนอกเหนือไป จากบทเรียน จึงทำให้ผู้ฝึกไม่ต้องถูกบังคับให้อยู่ในขอบเขตของสถานการณ์ในชีวิตจริง การฝึก ปฏิบัติเหมาะสมในการพัฒนาทักษะและแก้ปัญหาส่วนบุคคล แต่ปัญหาในการใช้กิจกรรมนี้คือ เป็น การสิ้นเปลืองมาก

สำหรับ หนังสือ ทัศนคติ (2531) เสนอกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการนิเทศครู ผู้สอนไว้ดังนี้

1. การประชุมชี้แจงหรืออภิปรายในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอน เช่น เรื่องจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ความเปลี่ยนแปลงในแนวความคิด ทางการศึกษา

2. หากทางให้ครูได้อ่านนิตยสารทางวิชาการ เช่น การจิดนิตยสารเหล่านี้ไว้ อ่าน หรือจัดเวรให้ครูแต่ละคนเสนอผลที่ได้จากการอ่าน พร้อมทั้งวิจารณ์บทความต่าง ๆ ต่อที่ประชุม

ในหมวดวิชาหรือในโรงเรียน

3. สนับสนุนให้มีการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอน และการวัดผล ในระยะก่อนเปิดภาคเรียน เช่น การช่วยกันจัดทำโครงการสอน การวิเคราะห์หลักสูตรออกมาในรูปจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เป็นต้น

4. สนับสนุนให้มีการวิจัยเชิงปฏิบัติ (Action research) การวิจัยเชิงปฏิบัติ หมายถึง การค้นคว้าความเป็นไปได้ของงานที่ได้กระทำไปแล้ว ความจริงที่ได้พบว่าย่อมจะนำไปสู่การรู้จักตัวเองดีขึ้น และย่อมจะเป็นรากฐานในการที่จะปรับตัวเองหรือการทำงาน หรือนำแต่จุดมุ่งหมายบางอย่างให้ดีขึ้น

5. การสาธิตการสอน ซึ่งอาจจะกระทำโดยผู้นิเทศในโรงเรียนนั้น หรืออาจเชิญวิทยากรจากที่อื่นก็ได้ แต่จะให้ดีแล้ว ครูที่ทำหน้าที่นิเทศนั้นไม่ใช่เก่งแต่พูดเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาบางเรื่องที่คุณนำมาปรึกษาอาจจะเกินความสามารถของผู้ทำหน้าที่นิเทศในโรงเรียน ถ้าเป็นเช่นนั้นก็ควรจะได้รับความจริง และหาทางช่วยเหลือจากวิทยากรภายนอก

6. การไปดูการสอนของครูในโอกาสอันควร โดยเฉพาะครูใหม่ ปัญหาในเรื่องนี้อยู่ที่ว่าจะทำอย่างไร ครูจึงจะไม่เกิดความรู้สึกว่าผู้นิเทศไปคอยจับผิดในการทำการสอน วิชาที่ปัญหาอย่างหนึ่งในเรื่องนี้ก็คือ ความพยายามทำให้ครูเกิดความรู้สึกว่ามีปัญหาในการสอนและต้องการความช่วยเหลือ แนะนำ เพื่อที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้น

การจัดกิจกรรมการนิเทศการสอน จึงมีความสำคัญในการปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครู ฉะนั้นผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการสอนจึงควรที่จะจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความจำเป็น และความต้องการของครู แต่ทั้งนี้ควรจะได้รู้ถึงความต้องการในการนิเทศการสอนของครูว่าคุณมีความต้องการในเรื่องใดมากที่สุด

2. การศึกษาความต้องการ

2.1 ความหมายของความต้องการ

นักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายประเด็นด้วยกัน ประกอบด้วย

สตัฟเฟิลบีม และ คอช (Stufflebeam and others, 1985) ได้ให้คำนิยามว่า

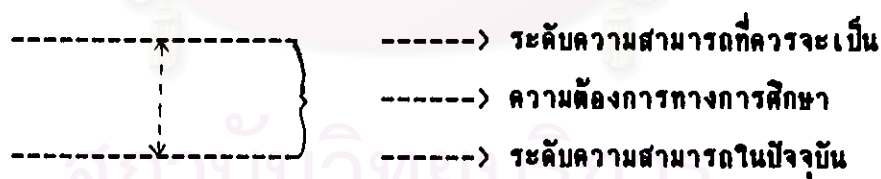

"Needs" คือ บางสิ่งบางอย่างที่จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองหรือเกิดประโยชน์หากได้รับการตอบสนอง ภาษาได้เหตุผลความจำเป็นที่ชัดเจน

คอฟแมน และ อิงลิช (Kaufman and English, 1979) ได้ให้ความหมายของความ ต้องการ (Need) ว่า หมายถึง ช่องว่าง (Gap) ระหว่างผลผลิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน กับผลผลิตที่เราต้องการ โดยนำช่องว่างที่ได้รับมาจัดลำดับความสำคัญแล้วเลือกเอาสิ่งสำคัญที่สุดเป็นความต้องการที่จะกระทำก่อน

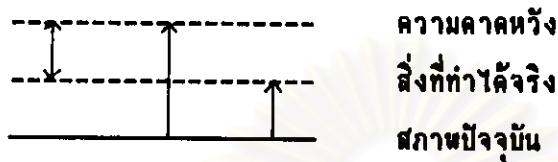
แมกนีย์ (McNeil, 1977) ได้ให้ความหมายของความ ต้องการ (Need) ว่า หมายถึงสภาพการณ์ที่มีความไม่สอดคล้องกันระหว่างพฤติกรรม หรือเจตคติของผู้เรียนในสถานะที่ยอมรับกับสถานะที่ได้จากการสังเกต

โหนด (Knowled, อ้างถึงใน รัตนา พุ่มไพศาล, 2528) อธิบายความต้องการทางการศึกษาว่า เป็นความแตกต่างระหว่างระดับความสามารถในปัจจุบันกับระดับความสามารถที่สูงกว่า ในอันที่จะกระทำการใด ๆ ให้ประสบผลตามที่ตัวเขาเองส่วนหนึ่งองค์การส่วนหนึ่งเป็นผู้กำหนด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ช่องว่างระหว่างแรงบันดาลใจกับความเป็นจริงของคนหนึ่ง ดังแผนภูมิต่างนี้

ความสามารถในที่นี้ รวมความถึง ความรู้ ทักษะ ทักษะคิด และการประสบผลสำเร็จ ผู้ใดก็ตามที่สามารถบอกได้ว่าความสามารถจริง ๆ ของเขาควรจะเป็นเช่นไรและความสามารถในขณะนั้นมีอยู่แค่ไหน อย่างชัดเจนแล้วผู้นั้นก็สามารที่จะรู้ความต้องการทางการศึกษาคืออะไร และถ้าเขารู้แน่ชัดว่าความต้องการทางการศึกษาคืออะไรแล้ว ผู้นั้นก็จะมีแรงเร้าที่อยากจะเรียนมากขึ้น และถ้าความต้องการของผู้นั้นสอดคล้องกับความต้องการขององค์กร สังคมที่มีต่อเขาแล้ว ก็ยิ่งจะเป็นเครื่องสนับสนุนให้การศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

เจษฎา น่วมประเสริฐ (2534) ให้ความหมายของคำว่า ความต้องการว่าหมายถึง กระบวนการหรือวิธีการหาปัญหา หรือสิ่งที่ยังบกพร่องที่ทำให้งานไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ จากสภาพที่ควรจะเป็น

จากความหมายของความ ต้องการ (Need) ตามที่นักศึกษาได้ให้ความหมายไว้ สรุปได้ว่า ความต้องการคือ สภาพการณ์ที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างสิ่งที่ครุมีอยู่ด้านความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติในการเรียนการสอน กับสิ่งที่จุดประสงค์ตั้ง

ผู้กศร ฟิลลิปส์ (2535) กล่าวว่า ความต้องการ คือ เงื่อนไขความไม่สอดคล้อง ระหว่างสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (Actual conditions) กับสภาพที่ควรจะเป็น หรือสภาพที่ต้องการ (Desired conditions) เป็นสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการตอบสนอง หรือดำเนินการแก้ไข

2.2 ประเภทของความ ต้องการ

มีผู้เสนอแนวคิดในการจำแนกประเภทของความ ต้องการไว้ดังนี้

สตัฟเฟิลบีม และ คณะ (Stufflebeam and Others, 1985) ได้จำแนกประเภท ของความ ต้องการจำเป็นออกเป็น 4 ทิศนะ คือ

1. ทิศนะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความไม่สอดคล้อง (The discrepancy view) ตามทิศนะนี้ คือ ความไม่สอดคล้องระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น

2. ทิศนะเชิงประชาธิปไตย (The democratic view) จะเน้นการศึกษาตาม ต้องการ ตามการรับรู้ของกลุ่มบุคคลอ้างอิงที่สำคัญ ๆ ขององค์การนั้น ๆ และถือเอาความต้องการ ของบุคคลเหล่านั้นเป็นความต้องการขององค์การ

3. ทิศนะเชิงวิเคราะห์ (The analytic view) จะเน้นการรวบรวมปัญหาอย่าง เป็นระบบ และแก้ปัญหาอย่างมีแบบแผน

4. ทักษะเชิงวินิจฉัยวิเคราะห์ (The diagnostic view) กลุ่มนี้จะมองความต้องการจำเป็นในลักษณะของความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ซึ่งถ้าขาดหายไปหรือไม่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะเกิดความเสียหาย หรือเกิดอันตราย

โมโรนี (Moroney, อ้างถึงใน เสาวชัย วนิชโรจวาท, 2535) ได้จำแนกความต้องการออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. Normative needs เป็นความต้องการที่อิงมาตรฐานที่ชัดเจน เป็นตัวเปรียบเทียบ เช่น อัตราส่วนครูต่อนักเรียน
2. Perceived needs เป็นความต้องการตามการรับรู้ของบุคคล
3. Expressed needs เป็นภาวะของความต้องการ ที่แสดงให้เป็นโดยจำนวนผู้แสดงความต้อง หรืออยู่ในสภาวะที่เป็นปัญหา
4. Relative needs ได้จากการพิจารณาการได้รับบริการ ในเขตพื้นที่ต่างกัน เป็นการพิจารณาในแง่ของความเท่ากันของการได้รับบริการ

การจำแนกประเภทของความต้องการ มีประโยชน์อย่างยิ่งในการพิจารณากระบวนการประเมินความต้องการ เพื่อหาวิธีการแก้ไขและดำเนินการแก้ไขจากสภาพที่เป็นจริงไปสู่สภาพที่ควรเป็น

2.3 วิธีการศึกษาความต้องการ

การศึกษาหาความต้องการนั้น สามารถศึกษาจากสภาพการณ์ที่ไม่สอดคล้องดังกล่าวข้างต้น อันเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นและจะต้องหาทางแก้ไข เพื่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น โดยใช้วิธีการประเมินความต้องการ (Need assessment) คอฟแมน และ อิงลิช (Kaufman and English, 1979) ให้ทัศนะว่า การประเมินความต้องการเป็นกระบวนการประเมินช่องว่าง (Gap) ระหว่างผลผลิตที่เป็นอยู่ในสภาพปัจจุบันกับผลผลิตที่เราต้องการ และจัดช่องว่างตามลำดับความสำคัญ เลือกเอาสิ่งที่มีความสำคัญไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือสนองความต้องการเหล่านั้น

สำหรับการหาความต้องการที่ผู้วิจัยนำมาเป็นหลักการ เพื่อศึกษาถึงความต้องการการ

นิเทศของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการศึกษาจากสภาพการณ์ของความไม่สอดคล้อง หรือสภาพการณ์ที่อยู่ระหว่างสิ่งที่ปฏิบัติหรือเข้าใจกันอยู่ในสภาพปัจจุบันกับสิ่งที่เป็จุดประสงค์ที่ควรจะต้องเป็นตามหลักการที่ตั้งไว้ ถ้าสิ่งใดครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ขาดความรู้ความเข้าใจ แสดงว่าสิ่งนั้นเป็นความต้องการ (Need) ของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ต้องการจะได้รับความรู้ความเข้าใจสิ่งนั้นนั่นคือ ศึกษาวิเคราะห์ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ในการนิเทศ จะได้ทำหน้าที่ตรงกับความต้องการของผู้รับการนิเทศอย่างแท้จริง

2.4 การประเมินความต้องการ

คอฟแมน และอิงลิช (Kaufman and English, 1979) ได้ให้ความหมายของการประเมินความต้องการ

1. การประเมินความต้องการ เป็นกระบวนการหาความต้องการที่แท้จริง (หรือผลผลิต : out put, product, result)
2. การประเมินความต้องการ เป็นกระบวนการทดลอง สิ่งเกิดที่ต้องการหาผลผลิต โดยมีเกณฑ์ที่ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนา และเปรียบเทียบด้านหลักสูตร
3. การประเมินความต้องการ เป็นกระบวนการหาความเชื่อมั่นของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ข้อทดสอบมาตรฐานและ/หรือข้อทดสอบสังเกตว่ามีความเหมาะสม
4. การประเมินความต้องการ เป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงความต้องการระหว่างผลที่ได้กับผลที่ต้องการ โดยเรียงลำดับความต้องการสูงสุดและเลือกนำมาปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักสูตรและกระบวนการจัดการ

สวิมล ว่องวานิช (2531) ได้เสนอแนวในการประเมินความต้องการโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. พยายามกำหนดสิ่งที่มุ่งหวัง (What should be)
2. พยายามวัดสถานการณ์หรือสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (what is)
3. หาความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 2

4. ศึกษาสาเหตุหรือเหตุผลที่ทำให้เกิดความแตกต่าง (ปัญหา) ในข้อ 3
5. จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

คอฟแมน และ อิงลิช (Kaufman and English, 1979) ได้เสนอการวางแผนอย่างละเอียด ในการหาความต้องการประกอบด้วยขั้นตอนทั่ว ๆ ไป 14 ขั้นตอนดังนี้

1. วางแผนเพื่อที่จะทำแผน : กำหนดวิธีการและจุดประสงค์ การเตรียมการ ซึ่งรวมไปถึงกำหนดเวลา แหล่งวิทยากร และบุคคลที่เกี่ยวข้อง
2. ที่มาของจุดหมาย : ขอร้องผู้เชี่ยวชาญ (ผู้ที่มีความรู้) ในการกำหนดผลผลิตทางการศึกษาว่าเป็นที่พอใจหรือไม่
3. ความสมบูรณ์ของจุดหมาย: หาความเชื่อมั่นโดยถามนักศึกษาและที่ไม่ใช่นักศึกษาว่า จุดหมายเหมาะสมหรือไม่
4. การจัดลำดับความสำคัญของจุดหมาย : สุ่มประชากรที่มีนักเรียน นักศึกษา ผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ให้ช่วยเรียงลำดับตำแหน่งของจุดหมาย
5. ดีความจุดหมาย: ข้อความของจุดหมายต้องเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่วัดได้
6. ความสมบูรณ์เชื่อมั่นของของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม : การแปลงจุดมุ่งหมายเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมต้องถูกต้องและเฉพาะเจาะจง
7. จัดลำดับของจุดหมายอีกครั้งหนึ่ง: พิจารณาจุดหมายจากผลการสุ่มอีกครั้งหนึ่งขึ้นที่ 3 ส่วนขึ้นที่ 3 จะทำอีกครั้งก็ได้ถ้าต้องการ
8. กำหนดข้อมูลนำเข้าในจุดหมาย: กำหนดจุดประสงค์ในอนาคตใช้เทคนิคเดลฟาย (The Delphi Technique) โดยการทำนายทิศทาง (การศึกษา) ในอนาคต เพื่อนำไปใช้แยกแยะทำให้จุดหมายทางการศึกษาที่ได้มาจากจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
9. จัดจุดหมายอีกครั้ง : โดยใช้งานวิจัยและการศึกษาวิธีการทำนายได้ เช่น เทคนิคเดลฟาย (The Delphi Technique)
10. เลือกเครื่องมือทดสอบ หรือเทคนิควัดผลเพื่อใช้ในการประเมิน : เครื่องมือที่ใช้ต้องระบุนับถึงระดับความสามารถนักเรียน บอกได้ว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอยู่ในระดับที่ต้องการหรือไม่
11. เปรียบเทียบข้อมูล: นำข้อมูลที่รวบรวมเข้าตาราง แผนภูมิ กราฟ ฯลฯ คอฟแมน และอิงลิช (Kaufman and English) ชี้ให้เห็นว่าการประเมินความต้องการเป็นกระบวนการเสนอให้เป็นช่องว่างที่ชัดเจน หรือความแตกต่างระหว่างเกณฑ์ 2 ชุด ข้อมูล สภาพ และผลที่

ต้องการในอนาคต และข้อมูลที่เป็นอยู่ ในการเสนอข้อมูลนั้น ข้อมูลที่มีรายละเอียดมากที่สุดจะถูกแบ่งจัดกลุ่มเพื่อพิจารณาตัดสินในขั้นสุดท้าย

12. เขียนข้อความของความต้อการ

13. จัดลำดับข้อความสำคัญของจุดหมาย : โดยให้ระดับความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ต้อการกับที่เป็นจริง

14. เขียนข้อความที่เป็นความต้อการ: ซึ่งเป็นขั้นสิ้นสุดของการประเมินความต้อการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ปิวารณ เน็ญสุภา (2522) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดและการสอนผลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยใช้นแบบสอบถามส่งไปยังครูผู้สอนวิชาผลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โรงเรียนละ 3 คน จำนวน 230 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 556 ชุด ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดและการสอนวิชาผลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่ขาดครูที่มีวุฒิทางผลศึกษาที่สอนส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้นไม่มีวุฒิทางผลศึกษา โรงเรียนส่วนมากขาดอุปกรณ์การสอนผลศึกษาทุกชนิด เก่าที่มีอยู่ไม่พอเพียงกับจำนวนนักเรียน และมีสภาพไม่ดีทางด้านผู้บริหารไม่เข้าใจและไม่สนับสนุนเท่าที่ควร ครูผลศึกษาส่วนใหญ่ถูกเรียกตัวไปช่วยงานด้านอื่น ๆ ที่อำเภอหรือจังหวัด ครูผลศึกษาส่วนมากต้องการให้มีเอกสารและตำราประกอบการสอน และไม่มีการสนับสนุนทางด้านการสอนวิชาผลศึกษาอย่างจริงจัง และนอกจากนี้ต้องการให้มีการอบรมการสอนวิชาผลศึกษาแก่ครูเป็นประจำทุกปีและให้มีการนิเทศทางผลศึกษาเป็นประจำด้วย

วีรเวช ปะทะยศ (2522) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้อการการนิเทศวิชาผลศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูใหญ่และครูผู้สอนวิชาผลศึกษา จำนวน 120 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่และครูผู้สอนวิชาผลศึกษาต้องการได้รับความช่วยเหลือจากผลศึกษานิเทศก์ โดยช่วยแนะนำวิธีการสอนแปลก ๆ ใหม่ ๆ ต้องการได้รับเอกสารคู่มือต่าง ๆ ทางผลศึกษา ช่วยแนะนำในการผลิตอุปกรณ์ทางผลศึกษาขึ้นใช้เอง

ช่วยหารายได้พิเศษมาปรับปรุงด้านอุปกรณ์และสถานที่ทางพลศึกษา ช่วยกระตุ้นให้ทางโรงเรียนปรับปรุงโครงการสอนและกิจกรรมพลศึกษา ช่วยเป็นสื่อกลางในการประสานงานติดต่อเกี่ยวกับกิจการด้านพลศึกษาและกีฬาต่าง ๆ ของโรงเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานงานกับทางโรงเรียน ชี้แจงโปรแกรมการนิเทศ และวิธีการเชื่อมนิเทศให้โรงเรียนทราบล่วงหน้า ช่วยด้านการบริหารชุมชนของทางโรงเรียนในด้านพลศึกษา สุขศึกษา นันทนาการและลูกเสือ จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการแก่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา นอกจากนี้ครูใหญ่และครูพลศึกษาต้องการให้พลศึกษานิเทศก์เป็นคนตรงต่อเวลา ชยันและอุทิศเวลาให้กับงาน กระตือรือร้น สนใจงานนิเทศมีความรับผิดชอบสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองการณ์ไกลและพลศึกษานิเทศก์ควรผ่านการศึกษอบรมวิชาหลักและวิธีการสอนพลศึกษาและวิชาการนิเทศทางการพลศึกษา

พัชรี ศิลปไชย (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการทางด้านการนิเทศของครูพลศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษา ได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นหัวหน้าหมวดวิชาพลานามัย จำนวน 142 คน และครูพลศึกษา จำนวน 142 คน ซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ผลการวิจัยพบว่า สิกษานิเทศก์พลศึกษา ควรมีคุณสมบัติ ดังนี้คือ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความศรัทธาในอาชีพของตน มีความเชื่อมั่นในตนเองมีความเป็นประชาธิปไตย มีความเป็นผู้นำ และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ด้านความต้องการด้านการสอนนั้น ครูต้องการให้สิกษานิเทศก์พลศึกษาทำการอบรมและแลกเปลี่ยนความรู้กับเทคนิควิธีการสอนพลศึกษา ความต้องการด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ การจัดหาอุปกรณ์กีฬา วัสดุทัศนูปกรณ์ช่วยแนะนำผลิตอุปกรณ์การสอนพลศึกษา ความต้องการด้านการประเมินผล ต้องการให้ช่วยสร้างแบบทดสอบมาตรฐานเพื่อวัดผลวิชาพลศึกษา

พงษ์ศักดิ์ พูลศรี (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร จำนวน 230 โรงเรียนผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการณ์การสอนวิชาพลศึกษาในปัจจุบัน ครูส่วนใหญ่สอนวิชาอื่นและทำการสอนวิชาพลศึกษาด้วย ในการสอนวิชาพลศึกษาเน้นให้เห็นคุณค่าของการรักษาสุขภาพของคน และการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ การจัดกิจกรรมการสอนเป็นไปตามหลักสูตรของโรงเรียน วิธีการสอนส่วนใหญ่จะอธิบายและทำให้เด็กดูและให้เด็กเล่นเอง การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจัดได้มีความคู่ไปกับการสอน การวัดผลได้เน้นให้เห็นคุณค่าและรักษาการออกกำลังกายอยู่เสมอ

2. ปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาที่ครูส่วนใหญ่ประสบคือ อุปกรณ์และสถานที่มีไม่เพียงพอ

3. ครูส่วนใหญ่ต้องการให้มีการอบรม และนิเทศการสอนเพิ่มมากขึ้น และต้องการความช่วยเหลือทางด้านปรับปรุงวิธีสอน การจัดกิจกรรมการสอน วิธีใช้ และสร้างอุปกรณ์

วนิดา เลิศกมลกาญจน์ (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตภาคเหนือ การวิจัยนี้ได้จำกัดขอบเขตของการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในปี 2524 เท่านั้น กลุ่มตัวอย่างประชากร ประกอบด้วยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคเหนือ จำนวน 16 คน และศึกษานิเทศก์ทั้งหมดจำนวน 184 คน ผลการวิจัยพบว่า งานที่ศึกษานิเทศก์ได้ทำมากที่สุดได้แก่ การจัดทำงบประมาณเพื่อการพัฒนาการประถมศึกษาในจังหวัด งานที่ทำได้แก่ การสนับสนุน งานวิชาการในโรงเรียน งานวิชาการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด การจัดทำข้อมูลและสถิติทางการศึกษาของจังหวัดและการจัดตั้งบริการ สำหรับงานที่ทำได้แก่ การส่งเสริมการจัดทำเครื่องมือวัดผล การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอน การประสานงานการพัฒนาบุคลากรของจังหวัด สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดส่วนใหญ่มักเกี่ยวข้องกับความสะดวกในการขอใช้เครื่องมือจากหน่วยงานอื่น การขาดงบประมาณ การขาดบุคลากร การขาดผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ การขาดความรู้ความเข้าใจในการทำงาน เช่น การวิจัย การไม่มีเวลาเพียงพอเพราะปฏิบัติงานในหน้าที่อื่นมากเกินไป การขาดการประสานงาน ขาดแรงจูงใจและขาดความสนใจเฉพาะด้าน (เช่น ลูกเสือ เนตรนารี อุตสาหกรรมและวัฒนธรรม) การไม่ได้รับข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง (เช่น งานจัดทำสถิติทางการศึกษา) สำหรับงานที่รับมอบหมายพิเศษนั้น มักประสบกับปัญหาไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ และมีแรงจูงใจมากเกินไป

ศุภกิติ มหิตธิบุรินทร์ (2528) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาการนิเทศและการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียน ครูพลศึกษา และพลศึกษานิเทศก์ รวมทั้งสิ้น 162 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการนิเทศและการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เป็นปัญหามาก ได้แก่ จำนวนพลศึกษานิเทศก์มีน้อย พลศึกษานิเทศก์ไม่ค่อยมีเวลามานิเทศ ครูพลศึกษามีไม่เพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา จำนวนชั่วโมงการสอนของครูพลศึกษามีมากเกินไป นักเรียนไม่มีตำราอ่านประกอบการเรียนวิชาพลศึกษา ไม่มีห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวโดยเฉพาะ ขาดหนังสือกติกาใหม่ ๆ ของ

กีฬาบางประเภท ฆาตหนังสือ เอกสาร และวารสารทางพลศึกษา ฆาตหนังสือเกี่ยวกับเทคนิค การสอนวิชาพลศึกษา การใช้การปรับปรุงอาคารสถานที่ที่ใช้สอนวิชาพลศึกษายังไม่เหมาะสม การจัดเตรียมอาคารสถานที่ต่าง ๆ ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษายังไม่เหมาะสม โรงเรียน ฆาตงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์กีฬาและวัสดุสิ้นเปลืองทางการกีฬา สถานที่เรียนในร่มมีไม่ เพียงพอ หนังสืออ่านประกอบการเรียนการสอนวิชาพลศึกษามีไม่เพียงพอ อุปกรณ์พลศึกษาไม่ สมควรกับจำนวนนักเรียน และฆาตการวางแผนการสอนร่วมกันระหว่างครูพลศึกษากับพลศึกษา นิเทศก์

ธีพงษ์ สุวรรณรัตน์ (2526) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการความช่วยเหลือ ของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาจากผู้นิเทศ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กาฬสินธุ์ โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 199 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหาเกี่ยวกับงานวิชาการและ ต้องการความช่วยเหลือในทางวิชาการและอื่น ๆ ทุกด้านจากผู้นิเทศอยู่ในระดับสูง ทั้งครูและ ผู้บริหารต้องการความช่วยเหลือทางด้านการใช้หลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนมากกว่าด้าน อื่น ๆ ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาดำเนินการความต้องการความช่วยเหลือมากกว่าครูที่มีวุฒิทางการศึกษาสูง ความมี ทักษะในระดับมากคือ การตัดสินใจสั่งการได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเที่ยงธรรม และในการ จัดอันดับความสำคัญของทักษะในการนิเทศโดยส่วนใหญ่ ศึกษานิเทศก์อำเภอและครูได้มีความเห็น ว่าทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ที่มีความสำคัญมากที่สุด

ขวัญชัย สิงรักษา (2528) ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูพลศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูพลศึกษาในระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูพลศึกษามีความเห็นว่ ครูพลศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา มีสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ต่ำไปนี้อยู่ในระดับมากคือ ด้านหลักสูตรและวิชาการ ครูพลศึกษามีความเข้าใจหลักการการจัดการแข่งขัน ภาตในโรงเรียน และการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนดี มีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เป็นอย่างดี และมีความเข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาพลศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะ นิสัย การสอนพลศึกษาสามารถสาธิตการสอนกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี สามารถปกครองชั้นเรียนได้ อย่างมีระเบียบ สามารถใช้แรงจูงใจในการสอน

ด้านการประเมินผล ครูพลศึกษาเป็นผู้มีความสามารถประเมินผลได้ตรงตาม

วัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีความเข้าใจหลักและวิธีการประเมินผลทางผลศึกษาได้ดี และสามารถเลือกวิธีวัดผลได้อย่างเหมาะสม

ด้านความรับผิดชอบต่อนักที่ ครูพลศึกษาเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อหน้าที่ และอาชีพของตนเอง สามารถอุทิศเวลา และตัวเองให้กับงานในหน้าที่ได้สูง เอาใจใส่ตักเตือน และชี้แจงเมื่อนักเรียนกระทำผิด

ด้านมนุษยสัมพันธ์ ครูพลศึกษาสามารถให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน เป็นเพื่อนที่ดีกับครูทุกคนในสาขาเดียวกัน และต่างสาขาวิชา และสามารถทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาได้ดี

ด้านบุคลิกภาพ ครูพลศึกษาสามารถปฏิบัติตนให้เป็นผู้เล่น ผู้คุยที่ดี มีความกระฉับกระเฉง คล่องแคล่วว่องไว กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ด้านสุขภาพ ครูพลศึกษามีความตระหนักในความสำคัญของผลศึกษาที่มีต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ เป็นผู้ที่มีความสุขภาพทางกายและทางจิตดี งดเว้นการเสพสิ่งเสพติด และสามารถเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้

ด้านคุณลักษณะและเจตคติ ครูพลศึกษามีความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม มีคุณธรรม และมีน้ำใจนักกีฬา มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ มีความเข้มแข็ง อดทน สามารถเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ลิขิต อนาคตสง (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพลศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศ วิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ได้ส่งแบบสอบถามตามผู้บริหารและครูพลศึกษา จำนวน 358 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูพลศึกษาต้องการการนิเทศวิชาพลศึกษาทั้ง 8 ด้าน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมากดังนี้

1. ด้านคุณสมบัติของพลศึกษานิเทศก์ ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์มีความรับผิดชอบต่อนักที่และตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเหตุผลยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนเป็นอย่างดีและมีความศรัทธาในวิชาชีพของตน

2. ด้านการเรียนการสอน ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์ช่วยแนะนำครูพลศึกษาเกี่ยวกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและสภาพห้องเรียนต้องการให้พลศึกษานิเทศก์ช่วยสร้างนโยบายและกระตุ้นให้ครูพลศึกษา ร่วมกันปรับปรุงวิธีการสอนและปฏิบัติ

คามหลักสูตรวิชาพลศึกษา

3. ด้านอาคาร สถานที่และอุปกรณ์ ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์ช่วยแนะนำครูพลศึกษาให้รู้จักคิดแปลงอุปกรณ์การสอนที่ไม่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ได้อีก ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์แนะนำวิธีผลิตอุปกรณ์ทางพลศึกษาขึ้นใช้เอง ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์ช่วยแนะนำและสนับสนุนให้ครูใช้วัสดุที่สูญปรณ์

4. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์ช่วยแนะนำการจัดกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ เช่น การสาธิตทางการกีฬา นิทรรศการของทางการกีฬา ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์ช่วยส่งเสริมและช่วยครูพลศึกษาในการจัดนิทรรศการแสดงผลงานทางวิชาการและเผยแพร่ความรู้ทางพลศึกษา

5. ด้านการวัดและประเมินผล ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์ช่วยแนะนำและชี้แจงให้เข้าใจกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์ช่วยแนะนำวิธีสร้างข้อสอบที่วัดด้านอื่น ๆ ด้านนอกเหนือจากการวัดสมรรถภาพทางกายและทักษะ ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์ช่วยแนะนำเกี่ยวกับการเลือกใช้ข้อทดสอบ และวิธีทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนพร้อมทั้งติดตามผลและวิเคราะห์ผลการทำสอบ

6. ด้านเอกสาร คู่มือ การอบรมสัมมนา ต้องการได้รับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงกฎ กติกาต่าง ๆ ทางทางการกีฬา ต้องการได้รับเอกสารคู่มือทางพลศึกษาจากพลศึกษานิเทศก์

7. ด้านบุคลากรที่จะมาทำการนิเทศ ต้องการการนิเทศโดยศึกษานิเทศก์จากกรมพลศึกษา และศึกษานิเทศก์จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

8. ด้านความคิดเห็นอื่น ๆ พลศึกษานิเทศก์ควรผ่านการศึกษอบรมเกี่ยวกับหลักและวิธีสอนการสอนวิชาพลศึกษา หลักการนิเทศพลศึกษาและหลักสูตรวิชาพลศึกษา ลักษณะการนิเทศควรจะเป็นการนิเทศแบบสาธิต และการมานิเทศควรจะมีการปรึกษากันก่อนมาเชื่อมนิเทศปรึกษากันก่อนสอนและปรึกษากันหลังเชื่อมนิเทศ

สุทัศน์ เหล่าทอง (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการการพัฒนางานวิชาขึ้นของครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ซึ่งเป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 330 คน ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมครูพลศึกษามีความต้องการพัฒนางานวิชาขึ้นในด้านการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนในระดับมาก

ในด้านการเรียนการสอน ครูพลศึกษามีความต้องการพัฒนาในระดับมากในเรื่อง การสาธิตประกอบการสอนภาคปฏิบัติ วิธีการสอน และเทคนิคการสอนอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน ครูพลศึกษามีความต้องการพัฒนาในระดับมาก ที่จะจัดกิจกรรมพลศึกษาเพื่อนันทนาการในเวลาว่างและเสริมหลักสูตรเป็นผู้มีความสามารถในการเป็นผู้ตัดสินกีฬาที่มีสอนในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

และมีความต้องการพัฒนาวิชาชีพโดยการเรียนรู้จาก การจัดการอบรมของ สมาคมศึกษา พลศึกษาและสันทนาการแห่งประเทศไทย มากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ การเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยในประเทศ การเข้ารับการอบรมจากหน่วยศึกษานิเทศก์ประจำกรมพลศึกษา การไปปฏิบัติงานโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในการจัดการเรียนการสอนและ กิจกรรมพลศึกษาได้ และได้เห็นถึงคุณสมบัติของวิทยากรที่จะช่วยในการพัฒนาวิชาชีพมากที่สุดคือ ศึกษานิเทศก์ จากหน่วยศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา

รองลงมา ได้แก่ วิทยากรซึ่งเป็นชาวต่างประเทศ ที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน อาจารย์จากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ศึกษานิเทศก์จากหน่วยศึกษานิเทศก์พลศึกษา ประจำ เขตการศึกษา 1 นอกจากนั้นยังได้เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่าครูพลศึกษาควรได้นิเทศ ด้านความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ ในด้านการสร้างเสริมคุณธรรม ความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ควรจัดตั้ง ชุมนุมครูพลศึกษาในเขตจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สถาบันผลิตครูพลศึกษา ควรเป็น เอกภาพ เพราะขณะนี้หลายสถาบันที่ผลิตครูพลศึกษามีแนวทางไม่เหมือนกัน

มาลี อาสาเสนีย์ (2532) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการการนิเทศงาน วิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารและครูจำนวน 859 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความต้องการการนิเทศงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนการสอน ด้านห้องสมุด ด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน และด้าน การประชุมอบรมทางวิชาการ

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ มีความต้องการรับการนิเทศงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมการเรียน การสอนด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านห้องสมุด ด้านการวางแผน และ

กำหนดวิธีดำเนินงาน และด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ

เสาวภา โททาน (2533) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความต้องการเสริมสมรรถภาพการนิเทศวิชาพลศึกษา ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 โดยส่งแบบสอบถามไปยังศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่ปฏิบัติงานในเขตการศึกษา 12 จำนวน 173 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการเสริมสมรรถภาพการนิเทศวิชาพลศึกษาของพลศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 โดยส่วนรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน
2. เมื่อเปรียบเทียบความต้องการเสริมสมรรถภาพการนิเทศวิชาพลศึกษาของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ที่มีประสบการณ์การนิเทศต่างกัน พบว่า มีความต้องการเสริมสมรรถภาพการนิเทศวิชาพลศึกษาไม่แตกต่างกัน

วีรศักดิ์ นุ่นประดิษฐ์ (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารในโรงเรียนและครูพลศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศ ของศึกษานิเทศก์ สังกัดกรมพลศึกษา โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร และครูพลศึกษา จำนวน 308 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สังกัดกรมพลศึกษาในด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน ด้านเทคนิคการนิเทศ และด้านความเป็นผู้นำทั้งผู้บริหารและครูพลศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีทุกข้อ
2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูพลศึกษา โดยส่วนรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านเทคนิคการนิเทศ และด้านความเป็นผู้นำมีความแตกต่างกันที่ระดับ .05

วัชร ชานูตะโร (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนพลศึกษาระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 6 โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนพลศึกษา ที่มีวุฒิและไม่มีวุฒิทางพลศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 6 จำนวน 580 คน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนพลศึกษาระดับประถมศึกษา ในด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้และทักษะในหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านสมรรถภาพในการเรียนการสอน

ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนพลศึกษาระดับประถมศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความรู้และทักษะในหลักสูตรและเนื้อหา และด้านสมรรถภาพในการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สมนิต บุตรา (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการการนิเทศวิชาพลศึกษา ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 7 โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจำนวน 714 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 7 มีความต้องการการนิเทศด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะและเนื้อหาวิชา ด้านการสอนและวิธีการสอน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร อยู่ในระดับมาก และยังพบว่าครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิและไม่มียุติทางพลศึกษา มีความต้องการการนิเทศไม่แตกต่างกัน

วิจิตรา บุขบา (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขึ้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยส่งแบบสอบถามไปยังศึกษานิเทศก์ จังหวัด สิกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหารและครูหัวหน้ากลุ่มวิชา จำนวน 900 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการใช้หลักสูตรด้วยการยึดแนวทางจากจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง และเกณฑ์การใช้หลักสูตรได้จัดประชุมครูเพื่อวางแผนการสอน มีการจัดทำกำหนดการสอน บันทึกการสอนและเอกสารประกอบหลักสูตรที่จัดทำคือ แผนการสอนโดยครูผู้สอนจัดทำเอง สิกษานิเทศก์จังหวัดและศึกษานิเทศก์อำเภอได้ให้คำปรึกษา ด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสำรวจความพร้อมของครูและจัดส่งครูไปอบรมให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร สำหรับการสอนของครูพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ส่งครูเข้าร่วมประชุม สัมมนาที่โรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อปรับกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูใช้เทคนิคและวิธีสอนหลาย ๆ แบบ มีการวัดประเมินผลนักเรียนก่อนสอนทุกครั้ง ด้วยการสังเกตและนำมาปรับปรุงวิธีการสอนของครู โรงเรียนได้จัดครูเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

ด้านปัญหาพบว่า เอกสารประกอบหลักสูตรไม่เพียงพอ บุคลากรไม่เพียงพอ ครู

ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร งบประมาณไม่เพียงพอ สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ ขาดการวางแผนการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารไม่มีเวลานิเทศ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการนิเทศ

จตุรงค์ เหมรา (2536) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนโครงการธนาสโภการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารและครูพลศึกษา จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนโครงการธนาสโภการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่เปิดสอนวิชาบังคับแกนตามหลักสูตร และเปิดสอนวิชาพลศึกษาเป็นวิชาบังคับเลือก ส่วนวิชาเลือกเสรีเปิดสอนเป็นส่วนใหญ่ กิจกรรมที่เปิดสอนพิจารณาตามความพร้อมของโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่มีโรงฝึกพลศึกษาไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมพลศึกษา การประเมินผลการเรียนวิชาพลศึกษาใช้เกณฑ์ของกลุ่มโรงเรียน ส่วนปัญหาด้านการสอนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนในอำเภอเมืองและโรงเรียนนอกอำเภอเมือง โดยส่วนรวมมีปัญหในระดับน้อย ส่วนข้อที่มีปัญหาระดับมากคือ ความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรฉบับปรับปรุงมีไม่เพียงพอ และขาดคู่มือประกอบการสอนวิชาพลศึกษา จำนวนครูพลศึกษาไม่เพียงพอ และงานรับผิดชอบของครูพลศึกษามีมาก เมื่อเปรียบเทียบกับปัญหาในด้านการสอนตามหลักสูตร ฉบับปรับปรุงของโรงเรียนในอำเภอเมืองและนอกอำเภอเมืองพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

น็อคเคน (Nokken, 1972) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทิศนคติของครูประจำชั้นที่สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูประจำชั้นที่สอนวิชาพลศึกษาเอง จำนวน 361 คน พบว่า

1. ครูส่วนใหญ่เห็นว่าวิชาพลศึกษามีความสำคัญในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กเรียน
2. การสอนวิชาพลศึกษาควรจะให้ครูพิเศษและมีวุฒิทางพลศึกษาสอน
3. ครูผู้มีอายุน้อยยอมรับว่ามีความสามารถในการสอนวิชาพลศึกษาได้มากกว่าครูอายุมาก
4. ครูชายยอมรับว่ามีความสามารถในการสอนวิชาพลศึกษาได้มากกว่าครูหญิง
5. ชั่วโมงสอนวิชาพลศึกษาและเวลาสำหรับจัดกิจกรรมมีน้อยเกินไป

6. การสอนกิจกรรมประเภทโอดโพน การเล่นห้อยโพน การต่อสู้ กีฬาประเภทคู่ และประเภทลาน ครูส่วนมากมีความสามารถในการสอนได้ไม่ดีเท่าที่ควร

7. อุปสรรคในการสอนวิชาพลศึกษา คือ ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน และไม่สามารถตั้งชุกฝึกได้ ขาดสถานที่สำหรับเก็บรักษาอุปกรณ์การสอนวิชาพลศึกษา

คาร์ลตัน (Carlton, 1975) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาท หน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ที่เป็นจริงตามทัศนะของครูประถมศึกษาในฟลอริดา โดยส่งแบบสอบถามถึงครูประถมศึกษารวม 1,044 คน ครูใหญ่จำนวน 52 คน ผลปรากฏว่า ครูประถมศึกษาและครูใหญ่มีความคิดเห็นว่า บทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นจริงนั้น ได้แก่ การพัฒนาโครงการสอน ช่วยเหลือในการคิดเลือกแบบเรียน จัดหาเนื้อหาวิชา อุปกรณ์การสอน และทำโครงการสอน ตรวจเยี่ยมโรงเรียน

วิลสัน (Wilson, 1977) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับข้อสังเกตของศึกษานิเทศก์ในเรื่อง การสังเกตของศึกษานิเทศก์ในการนิเทศครูประถมศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งว่า เพื่อทราบความต้องการการนิเทศของครูประถมศึกษา โดยใช้นแบบสอบถามกับกลุ่มศึกษานิเทศก์ ผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่ต้องการให้จัดการนิเทศแบบนิเทศภายในโรงเรียน และถึงพบว่า บุคลิกภาพของครูไม่มีผลต่อกระบวนการนิเทศแต่อย่างใด

เฟลมมิ่ง (Fleming, 1981) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ดำเนินการสอนตามเอกัตภาพ โดยการสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามแก่ครู 174 คน และครูใหญ่ 9 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถที่ต้องการพัฒนามากที่สุดเป็นเรื่องมนุษยสัมพันธ์ ครูผู้สอนเป็นจำนวนมากระบุว่าต้องการพัฒนาความสามารถในเรื่องมนุษยสัมพันธ์ ครูผู้สอนเป็นจำนวนมากระบุว่าต้องการพัฒนาความสามารถในเรื่องการสร้าง แรงจูงใจ แต่ก็ระบุว่าเคยผ่านการศึกษอบรมในเรื่องนี้มาแล้ว ครูต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน และดำเนินการจัดกิจกรรมฝึกอบรม และต้องการเข้ารับการศึกษอบรมด้วย ครูต้องการวิทยากร การฝึกอบรมจากหน่วยงานภายนอก เช่น วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ครูส่วนใหญ่ระบุว่ายังไม่ได้เข้ารับการอบรมมากเท่าที่ต้องการ

เอเชอวาเรีย (Echevarria, 1981) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการการฝึกอบรมของครูประจำการ ตามการรับรู้ของครู และครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาของประเทศ

เปอร์โตริโก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจการประเมินความต้องการของครู (Teacher needs assessment survey) ตัวอย่างประชากร ได้แก่ ครู 283 คน และ ครูใหญ่ 28 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 28 โรงเรียน ในประเทศเปอร์โตริโก โดยศึกษาความต้องการการฝึกอบรมของครูใน 7 ประเด็นคือ

1. การประเมินพฤติกรรมของนักเรียน
2. การเตรียมการสอน
3. การดำเนินการสอน
4. การปฏิบัติงานบริหาร
5. การสื่อความหมายและมนุษยสัมพันธ์
6. การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล
7. การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ความเห็นในเรื่อง ความต้องการการฝึกอบรมตามทัศนะของครูผู้สอน และครูใหญ่ต่างกัน แต่ทั้งสองกลุ่มเห็นพ้องกันในเรื่องการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นความคิดเห็น กล่าวคือทั้งสองกลุ่มเห็นว่าการเตรียมการสอนเป็นสิ่งที่ต้องการการอบรมมากที่สุด และรองลงมาคือ เรื่องการดำเนินการสอน

ทอทเทน (Totten, 1983) ได้ทำการวิจัย การวิเคราะห์ความต้องการการฝึกอบรมของครูประจำการ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร โดยการสำรวจความคิดเห็นจากครูและผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ จำนวน 21 โรงเรียน ในรัฐอริโซนา ผลการวิจัยพบว่า ครูชายและผู้บริหารเห็นพ้องกันว่า ความสามารถในการสอนที่สำคัญที่ต้องการพัฒนา ได้แก่ เรื่องเทคนิคการสร้างแรงจูงใจ การสอนตามเอกลักษณ์ การใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียน วิธีการพัฒนาความสามารถ คือ การสัมมนา การนิเทศการสอนแบบคลินิก การประชุมปฏิบัติการสังเกตการสอนจากโรงเรียนอื่น และการศึกษาด้วยตัวเอง เมื่อจัดตามกลุ่มอายุแล้วพบว่า กลุ่มผู้มีอายุ 40 ปีลงมา เห็นว่าความสามารถในการสอนที่สำคัญ ได้แก่ เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ การสอนตามเอกลักษณ์ จิตวิทยาวิถีก่อนวัยรุ่น และการประเมินผลมาตรฐานนักเรียน

เทนเนฮิลล์ (Tannehill, 1988) ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการฝึกการนิเทศด้วยตนเองต่อพฤติกรรมการสอนของครูฝึกสอนวิชาพลศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยใช้คู่มือการ

นิเทศ ที่มีมาตรฐานการวัด 7 ด้าน คือ การนิเทศของความสัมพันธ์เกี่ยวกับการช่วยเหลือ การเตรียมการแนะนำผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การนิเทศโดยการประชุม ปรึกษาหารือ และสัมมนา การจัดการและควบคุมภายในห้องเรียน การเตรียมแผนการสอนและการวัดผลพฤติกรรม การสอน และการพัฒนารูปแบบการนิเทศของตนเอง โดยครูพลศึกษาจำนวน 12 คน ทำการฝึกการนิเทศครูฝึกสอนผลการวิจัยพบว่า คู่มือการฝึกอบรมเกี่ยวกับการนิเทศมีประสิทธิภาพและได้ผลในการปรับปรุงและเพิ่มพฤติกรรมการนิเทศของครูฝึกสอนในระดับมัธยมศึกษา ครูฝึกสอนที่ได้รับการนิเทศจะให้ผลย้อนกลับที่คงทนมากกว่าครูฝึกสอนที่ไม่ได้รับการนิเทศ

เนเปเปอร์ โอเวน (Napper-Owen, 1992) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการจัดให้มีผู้ช่วยในการเริ่มต้นเป็นครูพลศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษากับครูพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เริ่มทำการสอน 2 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า การแนะนำที่ต่อเนื่อง และการช่วยเหลือมีผลในทางบวกต่อครูผู้ทำการสอนเป็นปีแรก การจัดให้มีผู้ช่วยครูแต่ละคนส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นในห้องเรียน ครูได้เพิ่มเวลาในการสอน ได้รับข้อมูลสะท้อนกลับอย่างตั้งใจ การเชื่อมสัมพันธ์แต่ละสัปดาห์ทำให้ครูมีโอกาสแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ได้รับการสนับสนุนจากครูพลศึกษาคนอื่น ๆ และเกิดกลยุทธ์หลายแบบสำหรับเป็นตัวเลือกไปใช้กับโรงเรียนต่าง ๆ ตามสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้มีการตรวจสอบความรู้ที่บรรจุในโปรแกรมการเตรียมการสอนของครู และผลของการแนะนำอย่างต่อเนื่องสามารถช่วยให้การเริ่มต้นของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านทักษะและความรู้

สมิท (Smith, 1995) ทำการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์กรณีศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและการฝึกการเตรียมโปรแกรมการสอนของครูสุศึกษาและพลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีข้อเสนอแนะให้สถาบันการศึกษาระดับสูงกว่าจัดทำกรวางแผน และจัดทำเป็นคำแนะนำเพื่อการจัดโปรแกรมแนะนำแก่ครูผู้สอนสุศึกษาและพลศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติตน และให้ครูมีความร่วมมือในการฝึกปฏิบัติมากขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ครูพลศึกษายังมีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพลศึกษา อีกทั้งยังมีปัญหาการนิเทศและมีความต้องการได้รับการนิเทศกิจกรรมพลศึกษาในหลาย ๆ ด้าน จึงมั่นใจได้ว่า การนิเทศกิจกรรมพลศึกษามีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนของครูพลศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง และส่งเสริม เพื่อให้ครูพลศึกษา

มีความรู้ความสามารถ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา สภาพ ปัญหาและความต้องการการนิเทศของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและจัดกิจกรรมการนิเทศให้ตรงกับความต้องการของครูพลศึกษาต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย